

Vergaderjaar 2010–2011

28 867

Wijziging van de titels 6, 7 en 8 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (aanpassing wettelijke gemeenschap van goederen)

Nr. 22

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 maart 2011

Hierbij bied ik u aan het rapport «Koude uitsluiting – Materiële problemen en onbillijkheden na scheiding van in koude uitsluiting gehuwde echtgenoten en na scheiding van ongehuwd samenlevende partners, alsmede instrumenten voor de overheid om ze tegen te gaan –».¹

De toenmalige Minister van Justitie heeft in september 2008 aan de Tweede Kamer toegezegd een onderzoek te zullen instellen naar de mogelijkheden van een aanvullende wettelijke regeling met betrekking tot de koude uitsluiting. De Minister deed zijn toezegging naar aanleiding van een tweetal moties² waarin werd verzocht een wettelijke regeling te treffen om koude uitsluiting te voorkomen. Doel van het onderzoek is inzicht te genereren in de problematiek van de koude uitsluiting en mogelijke oplossingen.

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft aan het Netherlands Institute for Law and Governance, een samenwerkingsverband tussen de rechtenfaculteiten van de Vrije Universiteit Amsterdam en de Rijksuniversiteit Groningen opdracht verleend om onderzoek naar «Koude uitsluiting» te verrichten.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden aan de hand van twee centrale vragen:

1. Wat is de aard en omvang van de problematiek van (echt)scheiding van in koude uitsluiting gehuwde echtparen, wat zijn de oorzaken en wat zijn mogelijke oplossingen?
2. Wat is de aard en omvang van de problematiek van scheiding van ongehuwd samenlevende partners, wat zijn de oorzaken en wat zijn mogelijke oplossingen?

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 28 867, nr. 20 en 21 d.d. 11 september 2008.

Ten behoeve van de beantwoording van de onderzoeksvragen hebben de onderzoekers normatief onderzoek verricht door wetgeving, jurisprudentie en literatuur te analyseren. Daarnaast hebben zij empirisch onderzoek gedaan door interviews te houden met advocaten en notarissen, gebruik te maken van sociaal-demografische, sociaal-economische en juridische literatuur, van analyse van bestaande statistische gegevens, en expert-meetings met deskundigen.

Tot slot hebben de onderzoekers aan de hand van een rechtsvergelijkend onderzoek getracht vast te stellen op welke wijze in de regelgeving van andere westerse landen is geprobeerd de negatieve gevolgen van koude uitsluiting voor gehuwde paren en het ontbreken van alimentatieaanspraken bij ongehuwd samenwonende paren te ondervangen.

Onderzoekers concluderen onder meer dat aan de keuze van koude uitsluiting bij gehuwdenuiteenlopende motieven ten grondslag liggen (zoals huwen op latere leeftijd, aanwezigheid van eigen vermogen of van een onderneming). Ongehuwde paren die geen samenlevingsovereenkomst hebben gesloten, om evenzoveel uiteenlopende motieven, bevinden zich in een situatie die in hoge mate lijkt op koude uitsluiting bij gehuwden, met dien verstande dat na scheiding geen recht op alimentatie bestaat. Maar ook als er wel een samenlevingsovereenkomst is gesloten, komt deze in veel gevallen neer op koude uitsluiting, aangezien zij vaak niet veel verder gaat dan afspraken over kosten van de huishouding, over pensioenaanspraken en over wat er bij overlijden gebeurt met gezamenlijke goederen. Slechts zelden worden ook afspraken over verrekening van inkomen of vermogen gemaakt of partneralimentatie overeengekomen. Uit het onderzoek komt naar voren dat koude uitsluiting thans zowel absoluut als relatief veel minder frequent voorkomt.

Ik heb waardering voor de inspanning die de onderzoekers hebben verricht en de grondigheid waarmee zij het onderzoek gestalte hebben gegeven.

Een reactie op het onderzoek en de aanbevelingen verwacht ik u voor het zomerreces te doen toekomen. Indien de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel aanpassing wettelijke gemeenschap van goederen (Kamerstukken 28 867) is afgerond, zal ik gelijktijdig op het voorstel van het lid der Tweede Kamer mevrouw Berndszen, gedaan bij de behandeling van de begroting voor 2011 van dit departement, om huwen buiten gemeenschap van goederen als hoofdregel in het Burgerlijk Wetboek op te nemen en daarbij uitdrukkelijk de kosten te betrekken, terugkomen.

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven